

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

แนวทางการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
Guidelines for the Extension of Supply Chain Management Regarding Safety Vegetable for Farmers in
Surat Thani Province

ปัทมา วอนยิมสกุล (Patima Wonyimsakul)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)²

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ความรู้และแหล่งความรู้ในการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร 3) การจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร 4) ความคิดเห็นและความต้องการการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร 5) ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัย ประชากรในการวิจัยคือ เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 756 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทอโร ยามาเนที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.06 ได้จำนวน 204 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และคัดเลือกเกษตรกรจำนวน 16 คน เพื่อทำการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 45.65 ปี สถานภาพสมรส จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.74 คน มีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยเฉลี่ย 6.79 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ยรายละ 19.53 ไร่ เกษตรกรมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 183,356.50 บาท/ครัวเรือน/ปี แหล่งเงินทุนของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นทุนของตนเอง 2) ความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด แหล่งความรู้ในการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะจากสื่อ กิจกรรม 3) เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกผักกินใบและได้รับมาตรฐาน GAP โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ 4) เกษตรกรเห็นว่าการทำสะอาดก่อนบรรจุมีความสำคัญมากที่สุดและต้องการการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะกระบวนการปลายน้ำ 5) ปัญหาของเกษตรกรในการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะกระบวนการปลายน้ำ สำหรับข้อเสนอแนะที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดโซ่อุปทาน รองลงมาคือควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยและขยายเครือข่าย ส่วนแนวทางในการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัย ได้แก่ ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์ใช้เอง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตผักปลอดภัย ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายด้านการผลิตและการตลาด และส่งเสริมการจัดทำแผนการผลิตอย่างเป็นระบบด้วยหลักการตลาดนำการเกษตร

คำสำคัญ การส่งเสริม การจัดการโซ่อุปทาน ผักปลอดภัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
e-mail nuon_pati@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
e-mail bumpen.keo@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
e-mail agashben@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were 1) to study personal, social, and economic conditions of farmers; 2) to gain an insight into their knowledge and knowledge resources in safety vegetable supply chain management of farmers 3) to study the farmers' supply chain management of safe vegetables; 4) to explore the farmers' opinions and needs for extension of supply chain management of safe vegetables; 5) to study the farmers' problems, suggestions, and extension guidelines for safe vegetable supply chain management. The population of this research was 756 safe vegetable production farmers in Surat Thani province. The sample size of 204 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.06 and the simple random sampling method. Data were collected by interviews, and 16 farmers were selected to attend the focus group. Statistic analysis used in this study included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and ranking. Regarding the qualitative data, content analysis was employed. The results showed that most of the farmers were male with the average age of 45.65 years and married. They completed primary school education level with the average household members of 1.74 people. On average, the farmers had 6.79 years' experience in producing safe vegetables. Most of them were members of agricultural institution with the average agricultural area owned at 19.53 Rai. The farmers had the average income from the agricultural sector at about 183,356.50 baht/household/year. The funding resource of the farmers was mainly their own. The farmers' knowledge about safe vegetable supply chain management was at the highest level, and the knowledge resource in safe vegetable supply chain management was at the high level especially from activities. Most of the farmers grew leafy vegetables and received GAP certification. Most of the farmers had safe vegetable supply chain management covering the upstream, midstream, and downstream. The farmers believed that the cleaning process prior to the packaging was the most important issue and wanted an extension in safe vegetable supply chain management at the high level especially for the downstream process. Problems of farmers in managing the safe vegetable supply chain were at the high level especially in the downstream. Their suggestions that were at the highest level included a continuous support and promotion of supply chain from agricultural extension officers, followed by group establishment of safe vegetable producers and network expansion. Extension guidelines were promotion of self-made fertilizers and microbial pesticides, promotion of the adoption of technology and innovation in safety vegetable production, promotion of agricultural group formation in the form of large agricultural land plots, promotion of networking in production and marketing, and promotion of a systematic production plan using marketing principles in agriculture.

Keywords: Extension, Supply chain management, Safe vegetables

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงตกต่ำไปทั่วโลก ได้ส่งผลกระทบไปยังภาคธุรกิจต่าง ๆ ทั้งระบบ ตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงผู้บริโภค แต่ละกระบวนการจะเหมือนมีห่วงโซ่เชื่อมติดกันเป็นเครือข่าย การเกิดผลกระทบในช่วงใดช่วงหนึ่งทำให้ส่งผลกระทบต่อทั้งระบบ เป็นเหตุให้ภาคธุรกิจต่าง ๆ ได้เริ่มค้นหาระบบแนวคิดต่างๆ ที่จะมาช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อให้กิจการของตนเองดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งหมดเหล่านี้ทำให้เกิดแนวคิดในเรื่องของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) ขึ้นมา (โกศล ดีศีลธรรม. 2551, น.6)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งทรัพยากรที่สำคัญในการผลิตอาหาร เนื่องจากภูมิประเทศเหมาะในการประกอบอาชีพทางการเกษตร พืชผักที่นำมาใช้ในการบริโภคมีคุณภาพตามต้องการนั้นต้องผ่านกรรมวิธีการผลิตที่ถูกต้องตามหลักการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติและการดูแลรักษาตั้งแต่ผลิตจนกระทั่งถึงระยะเก็บเกี่ยว รวมทั้งการควบคุมคุณภาพทางด้านโภชนาการและความปลอดภัยของผู้บริโภคซึ่งในปัจจุบันจะเห็นว่าได้มีการใช้สารเคมีในพืชผักที่ใช้บริโภคกันอย่างขาดการควบคุม ทำให้ผู้บริโภคมีความกังวลในด้านของการปนเปื้อนของสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันพืชผัก ผลไม้จากแมลง ปุ๋ยและสารเร่งการเจริญเติบโตถูกนำมาใช้โดยปราศจากการรับผิดชอบของเกษตรกร ผู้ค้า รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคด้วย จึงมีมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคมากขึ้นและในขณะเดียวกันมีกลุ่มเกษตรกรที่มีความรับผิดชอบในอาชีพของตนเองเห็นความสำคัญในความปลอดภัยของผู้บริโภค จึงทำการผลิตผักปลอดภัยขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์และคุณค่าในการบริโภคผักได้อย่างเต็มที่และปลอดภัยจากสารเคมีต่าง ๆ ด้วย ซึ่งทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการกำหนดระบบการจัดการคุณภาพภายใต้โครงการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) ในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยจากสารพิษในกลุ่มของผักและผลไม้เพื่อยกระดับสินค้าให้มีมาตรฐานในการส่งออก

จังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้นบ่ว่า เป็นแหล่งผลิตผักปลอดภัยจังหวัดหนึ่ง จะเห็นได้ว่ามีเกษตรกรหันมาปลูกผักปลอดภัยเพื่อนำสู่ตลาดให้ผู้บริโภคเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะหันมารักสุขภาพมากขึ้น แต่เมื่อบางช่วงผักออกสู่ตลาดมากขึ้น ผู้บริโภคยังเป็นผู้บริโภคเดิมซึ่งเพิ่มเติมก็ไม่มาก ส่งผลให้เกิดปัญหาผักล้นตลาด นำมาซึ่งผลกระทบโดยตรงและรุนแรงกับเกษตรกรผู้ผลิตเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้น หากจะทำให้ผักปลอดภัยออกสู่ตลาด จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีการบริหารจัดการโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพสามารถส่งจำหน่ายให้ประชากรในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงในเขตภาคใต้ จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงจำเป็นต้องศึกษาการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานของสินค้าผักปลอดภัย รวมถึงปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัย ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มของการผลิตให้กับเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งความรู้ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

5. เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 756 ราย ในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ อำเภอไชยา อำเภอนาตาล อำเภอพุนพิน และอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ในการสัมภาษณ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.06 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 204 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย และสนทนากลุ่มกับเกษตรกรจำนวน 16 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 5 ตอน ประกอบด้วย 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ความรู้และแหล่งความรู้ในการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร 3) การจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร 4) ความคิดเห็นและความต้องการการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร 5) ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 204 ราย และแบบสนทนากลุ่มจำนวน 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ปัญหาการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัย 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัย 3) แนวทางการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร โดยผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยง (Reliability) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเฉลี่ย 0.84

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาใช้การเลือกตอบตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ แปลความหมายข้อมูลตามเกณฑ์ในการประเมินค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45.65 ปี สถานภาพสมรส จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.74 คน มีอาชีพทำการเกษตรเป็นอาชีพหลักและมีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยเฉลี่ย 6.79 ปี

1.2 สภาพสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนมากเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผัก และปรึกษาปัญหาการปลูกผักจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(เกษตรตำบล)

1.3 สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 19.53 ไร่ มีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 183,356.50 บาท/ครัวเรือน/ปี แหล่งเงินทุนของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นทุนของตนเอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2. ความรู้และแหล่งความรู้ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

2.1 ความรู้ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร พบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด โดยความรู้ที่ตอบถูกต้องระดับมากจำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดการห่วงโซ่อุปทานคือการบริหารจัดการกิจกรรมตั้งแต่ ต้นน้ำ (การวางแผนการผลิตและการจัดหาปัจจัยการผลิต) กลางน้ำ (การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว บรรจุภัณฑ์) ปลายน้ำ (การกระจายสินค้า การจำหน่ายสินค้า) 2) การผลิตพืชผักตามมาตรฐาน GAP เป็นการจัดการขั้นตอนการผลิตผักอย่างมีระบบตั้งแต่การเตรียมพันธุ์จนถึงการเก็บเกี่ยว 3) การผลิตผักปลอดภัยคือการผลิตผักที่มีการใช้ปุ๋ยและสารเคมีไม่เกินระดับมาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

2.2 แหล่งความรู้ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นสื่อบุคคล สื่อกลุ่มกิจกรรม สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แต่ละประเภท พบว่าเกษตรกรได้รับจากสื่อกิจกรรมมากกว่าสื่ออื่นๆ รองลงมาคือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล และสื่อออนไลน์

3. การจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกผักกินใบ รองลงมาได้แก่ ผักกินลำต้นและผักกินผล ในภาพรวมเกษตรกรได้รับมาตรฐานรับรองแล้ว โดยส่วนใหญ่ได้รับรองมาตรฐาน GAP รูปแบบในการผลิตผักของเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกในสภาพแปลงปลูกทั่วไป และเกษตรกรส่วนใหญ่มีการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

4. ความคิดเห็นและความต้องการการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

4.1 ความคิดเห็นในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นแต่ละประเด็นหลักพบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นด้านกระบวนการปลายน้ำมากกว่าด้านอื่นๆ เมื่อแยกเป็นประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น คือ การทำความเข้าใจตลาดผลผลิตก่อนการบรรจุเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง การทำข้อตกลงซื้อขายระหว่างเกษตรกรกับผู้ซื้อล่วงหน้าโดยระบุปริมาณ คุณภาพ และราคา ช่วยป้องกันความเสี่ยงทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย การเลือกบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลผลิตสามารถเพิ่มมูลค่าได้

4.2 ความต้องการการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการแต่ละประเด็นหลักพบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านกระบวนการปลายน้ำมากกว่าด้านอื่นๆ เมื่อแยกเป็นประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น คือ เกษตรกรต้องการความรู้เรื่องการตลาด และ เกษตรกรต้องการความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม

5. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

5.1 ปัญหาในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร พบว่าภาพรวมเกษตรกรมีระดับปัญหาในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยพบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านกระบวนการปลายน้ำมากที่สุด แยกเป็นประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ ราคาผลผลิตตกต่ำและไม่แน่นอน และการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

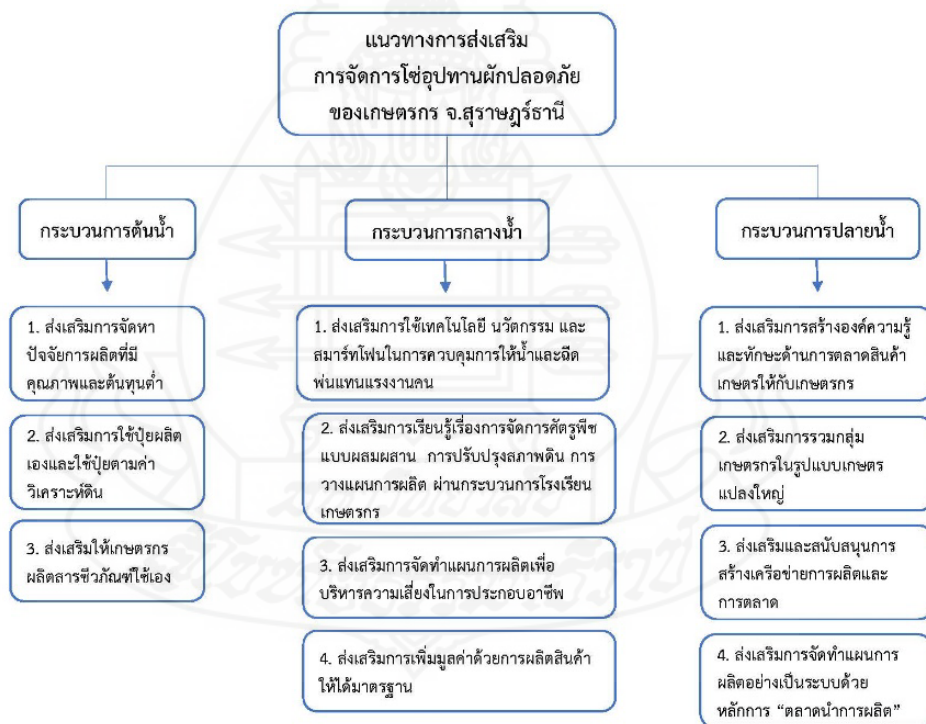
The 10th STOU National Research Conference

5.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการโซุ่ปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะคือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซุ่ปทาน ควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยและขยายเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืชกับเกษตรกร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตสารชีวภัณฑ์และการผลิตปุ๋ยใช้เอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันและให้ความรู้เกษตรกรในการขอรับรองมาตรฐาน

5.3 แนวทางการส่งเสริมการจัดการโซุ่ปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรได้รับการส่งเสริมตามประเด็นดังนี้ กระบวนการต้นน้ำ ส่งเสริมการจัดการปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพและต้นทุนต่ำ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยผลิตเองและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง กระบวนการกลางน้ำ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และสมาร์โฟนในการควบคุมการให้น้ำและฉีดพ่นแทนแรงงานคน ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การปรับปรุงสภาพดิน การวางแผนการผลิต ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ส่งเสริมการจัดทำแผนการผลิตเพื่อบริหารความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าด้วยการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน กระบวนการปลายน้ำ ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ ส่งเสริม

หลักการ “ตลาด

ด้วย

ภาพที่ 1 แนวทางการส่งเสริมการจัดการโซุ่ปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร จ.สุราษฎร์ธานี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ผลจากการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย สอดคล้องกับ ดุษฎี พรหมทัต (2557, น.25) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45.65 ปี สอดคล้องกับ ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี (2562, น.59) พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยอายุอยู่ในช่วง 45-70 ปี แสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่มีประสบการณ์ด้านการเกษตรและสามารถรับรู้เทคโนโลยีใหม่ๆได้ เกษตรกรมีสถานภาพสมรสและจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ กนกกาญจน์ สว่างเมฆ (2559, น.515) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แสดงว่าพื้นฐานการศึกษาของเกษตรกรยังไม่สูงมากนัก ในขณะที่เกษตรกรผู้ที่ประกอบอาชีพการเกษตรนั้นจะมีความรู้ความชำนาญจากประสบการณ์และการหาความรู้เพิ่มเติมจากการฝึกอบรม จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.74 คน ไม่สอดคล้องกับ กนกกาญจน์ สว่างเมฆ (2559, น.515) พบว่าเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.20 คน อาจเป็นเพราะว่าแรงงานในครัวเรือนเกษตรกรไปทำงานภาคเศรษฐกิจอื่นๆ และจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยเฉลี่ย 6.79 ปี สอดคล้องกับ กนกกาญจน์ สว่างเมฆ (2559, น.515) พบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยเฉลี่ย 6.49 ปี แสดงว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดภัยค่อนข้างน้อยเนื่องจากก่อนหน้านี้อาจทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ปลูกพืชเศรษฐกิจประจำพื้นที่เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เมื่อราคาผลผลิตตกต่ำจึงหันมาเพิ่มกิจกรรมด้านการเกษตรเพื่อเป็นรายได้เพิ่มในครัวเรือน

1.2 สภาพสังคมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนมากเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกผัก และปรึกษาปัญหาการปลูกผักจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล) สอดคล้องกับ กนกกาญจน์ สว่างเมฆ (2559, น.515) พบว่าเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร ได้รับข้อมูลข่าวสารการปลูกผักปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดภัย แสดงว่าเกษตรกรเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม และการศึกษาหาความรู้ด้านต่างๆเพิ่มเติมจากการฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ

1.3 สภาพเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ยรายละ 19.53 ไร่ มีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 183,356.50 บาท/ครัวเรือน/ปี ไม่สอดคล้องกับ กนกกาญจน์ สว่างเมฆ (2559, น.515) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 8.35 ไร่ มีรายได้รวมในการปลูกผักเฉลี่ย 77130.43 บาท/ปี อาจเป็นเพราะว่า เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรเยอะเนื่องจากการปลูกพืชเศรษฐกิจเช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทูเรียน และรายได้จากภาคการเกษตรก็จะมาจากหลากหลายชนิดพืชไม่ได้มาจากการปลูกผักปลอดภัยเพียงอย่างเดียว

2. ความรู้และแหล่งความรู้ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

2.1 ความรู้ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ในระดับมากที่สุด โดยความรู้ที่ตอบถูกต้องมากจำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดการห่วงโซ่อุปทานคือการบริหารจัดการกิจกรรมตั้งแต่ ต้นน้ำ (การวางแผนการผลิตและการจัดหาปัจจัยการผลิต) กลางน้ำ (การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว บรรจุภัณฑ์) ปลายน้ำ (การกระจายสินค้า การจำหน่ายสินค้า) 2) การผลิตพืชผักตามมาตรฐาน GAP เป็นการจัดการขั้นตอนการผลิตผัก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

อย่างมีระบบตั้งแต่การเตรียมพันธุ์จนถึงการเก็บเกี่ยว 3) การผลิตผักปลอดภัยคือการผลิตผักที่มีการใช้ปุ๋ยและสารเคมีไม่เกินระดับมาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมความรู้ด้านต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในอาชีพของตนเอง

2.2 แหล่งความรู้ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นสื่อบุคคล สื่อกลุ่มกิจกรรม สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แต่ละประเภท พบว่าเกษตรกรได้รับจากสื่อกิจกรรมมากกว่าสื่ออื่นๆ รองลงมาคือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล และสื่อออนไลน์ สอดคล้องกับนาวันทร์ แก้วดวง (2560, น.1592) พบว่าเกษตรกรรับข้อมูลจากสื่อต่างๆ ในระดับมาก สื่อที่มากที่สุดได้แก่ สื่อกิจกรรม แสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของสื่อจากแหล่งต่างๆ โดยเฉพาะสื่อกิจกรรมที่จะสามารถสร้างการรับรู้ องค์ความรู้และสอดแทรกสันทนาการต่างๆ เข้าไป ทั้งนี้การนำสื่อกิจกรรมมาใช้ถ่ายทอดความรู้จำเป็นต้องพิจารณาถึงเหมาะสมและความถูกต้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของเกษตรกรด้วย

3. การจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมเกษตรกรได้รับมาตรฐานรับรองแล้ว โดยส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับการรับรองมาตรฐานสินค้าเนื่องจากการสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยให้กับผู้บริโภค ส่วนรูปแบบในการผลิตผักของเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกในสภาพแปลงปลูกทั่วไป และเกษตรกรส่วนใหญ่มีการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สอดคล้องกับบัญญัติ บัวเปลี่ยนสี (2562, น.61) พบว่าเกษตรกรมีการจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าผักเบอร์ 8 ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเห็นความสำคัญของการวางแผนการปลูก การจัดหาวัตถุดิบ การผลิตผักปลอดภัย การตลาดผักปลอดภัย การขนส่ง และความปลอดภัยของผู้บริโภค

4. ความคิดเห็นและความต้องการการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

4.1 ความคิดเห็นในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นแต่ละประเด็นหลักพบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นด้านกระบวนการปลายน้ำมากกว่าด้านอื่นๆ เมื่อแยกเป็นประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น คือ การทำความสะอาดผลผลิตก่อนการบรรจุเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง การทำข้อตกลงซื้อขายระหว่างเกษตรกรกับผู้ซื้อล่วงหน้า โดยระบุปริมาณ คุณภาพ และราคา ช่วยป้องกันความเสี่ยงทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย การเลือกบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลผลิตสามารถเพิ่มมูลค่าได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเห็นว่าจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยในส่วนของการกระบวนการปลายน้ำมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อมูลค่าของสินค้า

4.2 ความต้องการการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการการส่งเสริมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการแต่ละประเด็นหลักพบว่าเกษตรกรมีความต้องการด้านกระบวนการปลายน้ำมากกว่าด้านอื่นๆ เมื่อแยกเป็นประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น คือ เกษตรกรต้องการความรู้เรื่องการตลาด และ เกษตรกรต้องการความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรต้องการการส่งเสริมในรูปแบบการสาธิตและการบรรยาย เนื่องจากเกษตรกรจะได้วิธีการปฏิบัติที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ถูกต้องตามหลักวิชาการและได้รับฟังความรู้ไปพร้อมๆกัน และเกษตรกรเห็นว่าความรู้เรื่องการตลาดและการบริหารจัดการกลุ่ม มีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการค้าสินค้าตกต่ำและผลผลิตที่มีปริมาณไม่สม่ำเสมอได้

5. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

5.1 ปัญหาในการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมระดับปัญหาในการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัญหาในการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยพบว่าเกษตรกรมีปัญหา ด้านกระบวนการปลายน้ำมากที่สุด แยกเป็นประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ ราคาผลผลิตตกต่ำและไม่แน่นอน และการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง สอดคล้องกับฉันทพล บัวเปลี่ยนสี (2562, น.60) พบว่าเกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองซึ่งเป็นไปตามพ่อค้าคนกลางหรือกลไกการตลาด อาจเป็นเพราะว่า เกษตรกรยังขาดการวางแผนการผลิตที่เหมาะสมและขาดการรวมกลุ่มในการจัดหาวัตถุดิบ การรวบรวมผลผลิตจำหน่าย

5.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะคือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน ควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกผักปลอดภัยและขยายเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืชกับเกษตรกร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตสารชีวภัณฑ์และการผลิตปุ๋ยใช้เอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันและให้ความรู้เกษตรกรในการขอรับรองมาตรฐาน แสดงว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร

5.3 แนวทางการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรควรได้รับการส่งเสริมตามประเด็นดังนี้ กระบวนการต้นน้ำ ส่งเสริมการจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพและต้นทุนต่ำ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยผลิตเองและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง กระบวนการกลางน้ำ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม และสมาร์ตโฟนในการควบคุมการให้น้ำและฉีดพ่นแทนแรงงานคน ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน การปรับปรุงสภาพดิน การวางแผนการผลิต ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ส่งเสริมการจัดทำแผนการผลิตเพื่อบริหารความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าด้วยการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน กระบวนการปลายน้ำ ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาด ส่งเสริมการจัดทำแผนการผลิตอย่างเป็นระบบด้วยหลักการ “ตลาดนำการผลิต” จะเห็นได้ว่าการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจาก การวางแผนในกระบวนการต้นน้ำ การผลิตในกระบวนการกลางน้ำ และการตลาดในกระบวนการปลายน้ำ ต้องมีความสมดุลกับความต้องการของลูกค้าที่สม่ำเสมอ แต่ตัวแปรที่สำคัญ คือ ฤดูกาล ศัตรูพืช ระยะเวลาการผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการ อายุการเก็บรักษา และมีข้อจำกัดด้านมาตรฐานสินค้า ดังนั้น ภาครัฐควรมีการบูรณาการกับภาคเอกชนเพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

1.1 จากการวิจัย เกษตรกรไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาช่วยเหลือทางด้านการจัดการโซ่อุปทาน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ ควรนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน ตลอดจนกระบวนการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานและค่าจ้างที่มีราคาสูง การลงพื้นที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปฏิบัติได้จริง

1.2 จากการวิจัย เกษตรกรมีการจัดการโซ่อุปทานโดยเกษตรกรเอง ไม่ได้มีการรวมกลุ่มหรือขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเท่าที่ควร เช่น การจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ผัก ปุ๋ยหรือวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน ดังนั้น เกษตรกรจึงควรมีการเข้าร่วมกลุ่มด้วยกันของเกษตรกรเอง และนำเสนอเป็นโครงการแก่หน่วยงานภาครัฐ/เอกชนในพื้นที่ เพื่อขอความช่วยเหลือ ซึ่งจะทำให้ช่วยในด้านการต่อรองราคาปัจจัยการผลิต การประกันราคาของผักปลอดภัยของเกษตรกรทำให้มีราคาที่ค่อนข้างดี และมีแหล่งจำหน่าย ทำให้ผลผลิตไม่การันต์ตลาด

1.3 จากการวิจัย เกษตรกรขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปลูกผัก เช่น การผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้ด้วยตนเอง ดังนั้น ภาครัฐจึงควร สร้างองค์ความรู้ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรเรื่องการผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เองเพื่อให้เกษตรกรได้ประหยัดต้นทุนในการผลิต

1.4 จากการวิจัย เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการตลาด ดังนั้น เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่องการตลาดผักปลอดภัย และเลือกใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้และสื่อการสอนที่เกษตรกรสามารถเข้าใจง่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการประกอบในการคิดและวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจการปลูกผักปลอดภัยต่อไป

2.2 ควรวิจัยความคุ้มค่าของการปลูกผักปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กนกกาญจน์ สว่างเมฆ. (2559). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยในรูปแบบแปลงใหญ่ของเกษตรกรตำบลพันเสา

อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการตลาด) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

โกศล ดีศีลธรรม. (2551). โลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานสำหรับการแข่งขันยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ฐานบุ๊คส์.

จินดา ขลิบทอง. (2557). กระบวนการวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร* (หน่วยที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี. (2562). การจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าผักเบอร์รี่ 8 เพื่อยกระดับศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 38(4), 52-65.

ดุขฎิ พรหมพัฒน์. (2557). การประเมินพฤติกรรมการผลิตผักปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการตลาด) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, พระนครศรีอยุธยา.

ดุษฎี พรหมพัฒน์. (2557). การประเมินพฤติกรรมการผลิตผักปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการตลาด) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, พระนครศรีอยุธยา.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

นาวินทร์ แก้วดวง. (2560). การผลิตผักปลอดภัยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในจังหวัด
หนองคาย.วารสารแก่นเกษตร, 45(1),1590-1596.

